

ΕΛΛΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

Παρόλο που το περιβάλλον στο οποίο ανατράφηκε, το αποτελούσαν φανατικοί ειδωλολάτρες, η Αγία φωτίστηκε από την αλήθεια του Θείου Λόγου και νέα ακόμα ασπάσθηκε το Χριστιανισμό.

Αυτό προκάλεσε την οργή του πατέρα της που μεταχειρίστηκε κάθε μέσο, ακόμα και βασανισμούς για να την μεταπείσει. Όταν όμως βρέθηκε εμπρός στην υπερήφανη και σταθερή στάση της την παρέδωσε στο διοικητή της επαρχίας

Ο «**Όρκος των Φιλικών**» (Πίνακας του Δ. Τσόκου [1849] που αναπαριστά τον όρκο ενός υποψηφίου Φιλικού σε εικόνισμα της Παναγίας). Η Φιλική Εταιρεία σχεδιάστηκε αρχικά ως αυστηρά συνωμοτική οργάνωση επιλέκτων, που θα απευθυνόταν μόνο προς «Έλληνας φιλοπάτριδας», προς «όλους τους εκλεκτούς και ανδρείους των ομογενών». Κατά το 1820 η Εταιρεία είχε εξαπλωθεί σε όλες σχεδόν τις περιοχές της Ελλάδος και στις περισσότερες ελληνικές παροικίες του εξωτερικού (Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΒ, 13)

Ιερός Λόχος. Ο Ιερός Λόχος ήταν στρατιωτική μονάδα Ελλήνων εθελοντών, την οποία συγκρότησε το 1821 ο Αλέξανδρος Υψηλάντης στις παραδουνάβιες ηγεμονίες και πολέμησε στο Δραγατσάνι. Ήταν η πρώτη οργανωμένη στρατιωτική μονάδα της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, με ομοιόμορφο εξοπλισμό και σχετική πειθαρχία. Οι εθελοντές ήταν κυρίως φοιτητές από τις ελληνικές παροικίες της Μαύρης Θάλασσας. Διοικητής του Ιερού Λόχου ήταν ο Γ. Καντακουζηνός και υπασπιστής του ο Αθανάσιος Τσακάλωφ, συνιδρυτής της Φιλικής Εταιρείας. Ο πρώτος πυρήνας απαρτιζόταν από 120 άτομα, έφτασε όμως σε συνολική δύναμη περίπου 2.000 ανδρών.

Αθανάσιος Αγραφιώτης στον Προύθο. Αθανάσιος Καρπενησιώτης: Αγωνιστής του 1821 και Φιλικός. Γεννήθηκε στα τέλη του 18ου αιώνα (1780), στον γιο Ανδρέα Καρπενησιού και έφυγε νωρίς για την Πόλη ώστε να δουλέψει και να ζήσει, στην αρχή ως "τουφεξής" (επιδιορθωτής όπλων) και αργότερα ως διαχειριστής μεγάλων κτημάτων στο Ιάσιο της Μολδαβίας. "Σωματώδης, έξυπνος, εργατικός, τίμιος και γενναίος" (αποκαλούμενος μπούρας = παλικαράς), κέρδισε τη συμπάθεια της εκεί Ελληνικής παροικίας. Εκεί μύηθηκε στη Φιλική Εταιρεία (1818) από τον αρχιμανδρίτη Λουκά

Λεονταρίτη και ακολούθησε από τους πρώτους τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, όταν αυτός κήρυξε τον αγώνα της ανεξαρτησίας. Η παλικαριά και η στρατηγική του ιδιοφυΐα τον ανέδειξαν σε σπουδαίο πρωταγωνιστή του αγώνα. Στάλθηκε στο Γαλάτσι για να διοργανώσει το εκεί επαναστατικό κίνημα. Τον Μάιο του 1821 αντιμετώπισε ισχυρή επίθεση από πολυάριθμο τουρκικό στρατό, την οποία κατόρθωσε να αποκρούσει και με νυχτερινή έξοδο να διαφύγει από τον εχθρικό κλοιό. Τότε ενώθηκε με το επαναστατικό σώμα του Καντακουζηνού, που βρισκόταν κοντά, στη θέση Στίγκα. Στη συνέχεια, τον ίδιο χρόνο, μετέβη με συμπολεμιστές του στο Σκουλένι, όπου οχυρώθηκε σε μικρή χερσόνησο στον Προύθο. Μπροστά στον κίνδυνο που αντιμετώπιζαν, οι συμπολεμιστές του τον διόρισαν αρχηγό και του ανέθεσαν την άμυνα του στρατεύματος. Ταυτόχρονα, όμως, τα τουρκικά σώματα άρχισαν την επίθεση και με την αριθμητική υπεροχή τους έφεραν σε δύσκολη θέση τους επαναστάτες. Ο Καρπενησιώτης αγωνίστηκε έως την τελευταία στιγμή, αλλά σκοτώθηκε, ενώ προσπαθούσε να διασχίσει με τους άντρες του τον Προύθο. "Ο δε αοίδιμος Καρπενησιώτης (Εφημερίς 'Ταχύπτερος Φήμη' 13-4-1845) εν καιρώ της μάχης, ορμήσας με ξίφος εις την χείρα ως λέων εφόρευσε πολλούς. Τέλος εκόπη το ξίφος του εις το μέσον, αλλά και μόλον τούτο με το μισόν εφόρευσε 6 Οθωμανούς και επιπεσόντων πολλών επάνω του, έπεσε και αυτός, θύμα υπέρ της πατρίδος, τον οποίον και νεκρόν κατέσφαζαν οι Τούρκοι μεληδόν..."

Η Κατάληψη των Πατρών. Στις 23 Μαρτίου 1821 οι Τούρκοι αναγκάστηκαν να κλεισθούν στο φρούριο των Πατρών, ενώ από τα χαράματα της επόμενης ημέρας (24 Μαρτίου) πλήθος ενόπλων Ελλήνων άρχισαν να εισέρχονται στην πόλη της Πάτρας από τα γειτονικά χωριά και να καταλαμβάνουν επίκαιρες θέσεις. Την επόμενη ημέρα (25 Μαρτίου 1821), στην πλατεία του Αγίου Γεωργίου, και ενώ οι Τούρκοι κανονιοβολούσαν από το κάστρο, συγκεντρώθηκαν οι Έλληνες και τότε ο Παλαιών Πατρών Γερμανός έστησε τον Σταυρό, πάνω στον οποίο ορκίσθηκαν οι αγωνιστές αναφωνώντας «Ελευθερία ή Θάνατος» (ΙΕΕ, τ. ΙΒ, 86).

Ο Αναγνωσταράς στο Βαλτέτσι. Η μάχη του Βαλτετσίου στις 12-13 Μάιου του 1821 αποτέλεσε μια από τις λαμπρότερες νίκες της Ελληνικής Επανάστασης. Η επιτυχία της οφείλεται στη στρατηγική ιδιοφυΐα του Κολοκοτρώνη, που επέμεινε να δοθή η μάχη στην τοποθεσία εκείνη και στον ηρωισμό των υπερασπιστών των οχυρωμάτων. Η σημασία της νίκης των Ελλήνων εκτός από τα άμεσα αποτελέσματά της είχε και γενικότερο αντίκτυπο για τον αγώνα. Γεμάτοι

αυτοπεποίθηση πλέον είχαν και άλλες επιτυχίες που οδήγησαν στην άλωση της Τριπολιτσάς τον Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου (ΙΕΕ, τ. ΙΒ, 119)

Η Μάχη του Λάλα. Ο ηρωισμός, η επιμονή και η αγωνιστική διάθεση του Ανδρέα Μεταξά στη μάχη του Λάλα (13 Ιουνίου 1821) εμπύχωσαν τους Έλληνες, που κέρδισαν εκεί μια σημαντική νίκη, εξουδετερώνοντας έτσι ένα σπουδαίο αντίπαλο. Η σύνθεση του von Hess εικονίζει τον Ανδρέα Μεταξά έφιππο στη μάχη του Λάλα (ΙΕΕ, τ. ΙΒ, 141).

Άλωση της Μονεμβασιάς (23/07/1821). Το κάστρο της Μονεμβασιάς ήταν το πρώτο φρούριο του Μοριά που πήραν οι Έλληνες. Για αυτό η παράδοσή του, που έγινε με επίσημο τρόπο στον εκπρόσωπο του Δ. Υψηλάντη, Αλέξανδρο Καντακουζηνό, προκάλεσε ενθουσιασμό στους επαναστάτες. Αντίθετα η κατάληψή του συνετέλεσε στην πτώση του ηθικού των Τούρκων της Τριπολιτσάς (ΙΕΕ, τ. ΙΒ, 144).